

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

[૨૦૨૫] ૮ એસ.સી.આર. ૧૧૬૧ : ૨૦૨૫ આઈ.એન.એસ.સી. ૧૦૨૬

શાહ સમીર ભરતભાઈ અને અન્ય

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય

(સિવિલ અપીલ નં. ૧૧૦૨૮/૨૦૨૫)

૨૨ ઓગસ્ટ ૨૦૨૫

[પામીદીઘંટમ શ્રી નરસિંહા અને જોયમાલ્યા બાગચી, ન્યાયમૂર્તિઓ]

વિચારણા હેઠળનો મુદ્દો

આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસર તરીકે સમાન ફરજો અને કાર્યો બજાવતા આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો સાથે કરાર આધારિત આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસર તરીકે નિમાયેલા સામાવાળાઓ દ્વારા સમાન વેતનના દાવા અંગે પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થયો.

હેડનોટ્સ

નોકરી વિષયક કાયદો – સમાન કામ માટે સમાન વેતન – નો સિદ્ધાંત – વિવિધ સરકારી એન્જિનિયરિંગ કોલેજો અને અન્ય સંસ્થાઓમાં ભણાવતા કરાર આધારિત નિમાયેલા આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો – સમાન ફરજો અને કાર્યો બજાવતા

સમાન સ્થિતિ ધરાવતા આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો સાથે વેતનમાં સમાનતાની માંગણી – સિંગલ જજે ઠેરવ્યું કે તેઓ આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરોના લઘુત્તમ પગાર ધોરણ માટે હકદાર રહેશે, જેને ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું – સામે પડકાર:

કોર્ટે ઠેરવેલ કે: સમાન કામ માટે સમાન વેતનના સિદ્ધાંતો લાગુ કરતાં અને ડિવિઝન બેન્ચના નિર્દેશોને બહાલ રાખતાં, સામાવાળા-કરાર આધારિત નિમાયેલા આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો, આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરોને મળવાપાત્ર લઘુત્તમ પગાર ધોરણ માટે હકદાર છે – જાહેર કાર્યક્રમોમાં ગુરુબ્રહ્મા ગુરુવિષ્ણુ ગુરુદેવો મહેશ્વર: નું માત્ર રટણ કરતા રહેવું પૂરતું નથી, જો સદર ઘોષણામાં વિશ્વાસ હોય, તો રાષ્ટ્ર તેના શિક્ષકો સાથે જે રીતે વ્યવહાર કરે છે તેમાં તે પ્રતિબિંબિત થવું જોઈએ – ૨૦૧૧ થી ૨૦૨૫ દરમિયાન કરાર આધારિત નિમાયેલા આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો છેલ્લા બે દાયકાથી અત્યંત ઓછા માસિક મહેનતાણા પર કામ કરી રહ્યા છે – તેમના દ્વારા બજાવવામાં આવતી ફરજો અને કાર્યો અને નિયમિત અથવા તદર્થ (એડ-હોક) ધોરણે નિમાયેલા તેમના સાથીદારો વચ્ચે કોઈ તફાવત દર્શાવતી કોઈ સામગ્રી ન હોવા છતાં, તેઓ માસિક રૂ. ૩૦,૦૦૦/- નો પગાર મેળવવાનું ચાલુ રાખે છે જે ચિંતાજનક છે – રાજ્ય આ મુદ્દો હાથ પર લે અને તેઓ જે કાર્યો બજાવે છે તેના આધારે પગાર માળખાને તર્કસંગત બનાવે તે યોગ્ય સમય છે. [પેરા ૩, ૫, ૩૧-૩૪]

ટાંકવામાં આવેલ કેસ લો

શિવદાસ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય [૨૦૦૭] ૧ એસ.સી.આર. ૧૧૨૭ : એ.આઈ.આર. ૨૦૦૭ એસ.સી. ૧૩૩૦; સભા શંકર દુબે વિરુદ્ધ ડિવિઝનલ ફોરેસ્ટ ઓફિસર (૨૦૧૯) ૧૨ એસ.સી.સી. ૨૯૭ - નો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો.

મુખ્ય શબ્દોની યાદી

વેતનમાં સમાનતાનો દાવો; કરાર આધારિત નિમાયેલા આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો; સમાન ફરજો અને કાર્યો બજાવતા આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો; સમાન કામ માટે સમાન વેતન; સરકારી એન્જિનિયરિંગ કોલેજો; લઘુત્તમ પગાર ધોરણ; ગુરુબ્રહ્મા ગુરુવિષ્ણુ ગુરુદેવો મહેશ્વર;; જાહેર કાર્યક્રમો; અત્યંત ઓછું માસિક મહેનતાણું; પગાર માળખાને તર્કસંગત બનાવવું.

જે કેસમાંથી ઉદ્ભવેલ

સિવિલ એપેલેટ જ્યુરિસ્ટિક્શન: સિવિલ અપીલ નં. ૧૧૦૨૮/૨૦૨૫

એલપીએ નં. ૧૩૭૧/૨૦૨૩ માં અમદાવાદ ખાતેની ગુજરાત હાઈકોર્ટના તારીખ ૨૦.૧૨.૨૦૨૩ ના ચુકાદા અને હુકમમાંથી

સાથે

સિવિલ અપીલ નં. ૧૧૦૨૯, ૧૧૦૩૦-૧૧૦૩૧, ૧૧૦૩૨-૧૧૦૩૩, અને ૧૧૦૩૪-૧૧૦૩૫ / ૨૦૨૫

પક્ષકારો તરફથી ઉપસ્થિતિ

અપીલકર્તાઓ તરફથી એડવોકેટ્સ:

બલબીર સિંહ, સિનિયર એડવોકેટ, કુમારી સ્વાતિ ધીલડિયાલ, કુમારી દેવયાની ભટ્ટ, કુમારી નેહા સિંહ, નમન ટંડન, અલખ આલોક શ્રીવાસ્તવ.

સામાવાળાઓ તરફથી એડવોકેટ્સ:

નિખિલ ગોયલ, કોલિન ગોન્સાલ્વિસ, બલબીર સિંહ, સિનિયર એડવોકેટ્સ, પ્રદ્યુમન ગોહિલ, શ્રીમતી તરુણા સિંહ ગોહિલ, અલાપતિ સાહિત્ય કૃષ્ણા, કુમારી

હેતવી કે. પટેલ, ઋષભ એન. કાપડિયા, કુમારી હેતવી કેતન પટેલ, કુમારી તાનિયા બંસલ, કુમારી સિદ્ધિ ગુપ્તા, કુમારી રિદ્ધિ જૈન, અભિષેક ચાદવ, ઉદાસ ગોહિલ, પ્રખર શ્રીવાસ્તવ, અભય મલિક, કુમારી પ્રીતિ ગુપ્તા, કુમારી સ્વાતિ ઘીલડિયાલ, કુમારી દેવયાની ભટ્ટ, કુમારી નેહા સિંહ, નમન ટંડન.

સુપ્રિમ કોર્ટનો ચુકાદો / હુકમ

ચુકાદો

૧. વિલંબ માફ કરવામાં આવે છે. રજા મંજૂર કરવામાં આવે છે.

૨. અપીલોનો આ સમૂહ ગુજરાત હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા આપવામાં આવેલા બે ચુકાદાઓમાંથી ઉદ્ભવે છે. પ્રથમ ચુકાદા^૧ માં, ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય વિરુદ્ધ ગોહેલ વિશાલ છગનભાઈ અને અન્ય, કરાર આધારિત આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસર તરીકે નિમાયેલા સામાવાળાઓને આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરોનું લઘુત્તમ પગાર ધોરણ આપતા સિંગલ જજના હુકમો સામેની રાજ્યની લેટર્સ પેટન્ટ અપીલો રદ કરવામાં આવી હતી. સિવિલ અપીલોના પ્રથમ જૂથમાં રાજ્ય અમારી સમક્ષ ઉપસ્થિત છે. સિવિલ અપીલોનું બીજું જૂથ ત્યારબાદ નિમાયેલા કેટલાક કરાર આધારિત આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો સાથે સંબંધિત છે, જેમની રિટ અરજીઓ સિંગલ જજ દ્વારા સમાન સ્થિતિ ધરાવતા આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો સાથે સંપૂર્ણ સમાનતા આપીને મંજૂર કરવામાં આવી હતી. ડિવિઝન બેન્ચે, રાજ્યની લેટર્સ પેટન્ટ અપીલોમાં, અપીલો મંજૂર કરીને અને રિટ અરજીઓને સંપૂર્ણપણે રદ કરીને અન્ય

૧ તારીખ ૨૨.૦૩.૨૦૨૪ ના આર/એમસીએ નં. ૭૨૧/૨૦૨૪ માં તારીખ ૧૪.૦૨.૨૦૨૩ ના આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૧૧૫૯/૨૦૧૭.

અંતિમે જવાનું વલણ દાખવ્યું હતું. આમ, કરાર આધારિત નિમાયેલા આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો અમારી સમક્ષ ઉપસ્થિત છે.

૩. સમાન કામ માટે સમાન વેતનના સિદ્ધાંતો લાગુ કરતાં અને સામાવાળાઓને આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરોના પગાર ધોરણનું લઘુત્તમ વેતન ચૂકવવાના ડિવિઝન બેન્ચના નિર્દેશોને બહાલ રાખતાં, અમે રાજ્યની અપીલો રદ કરી છે. એ જ સિદ્ધાંતો લાગુ કરીને, અમે સમાન સ્થિતિ ધરાવતા કરાર આધારિત નિમાયેલા આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો દ્વારા દાખલ કરાયેલ સિવિલ અપીલો મંજૂર કરી છે અને નિર્દેશ આપ્યો છે કે તેઓને આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરોને મળવાપાત્ર ધોરણનું લઘુત્તમ વેતન ચૂકવવામાં આવશે.

૪. શિક્ષણવિદો, વ્યાખ્યાતાઓ અને પ્રોફેસરો કોઈપણ રાષ્ટ્રની બૌદ્ધિક કરોડરજ્જુ સમાન છે, કારણ કે તેઓ ભાવી પેઢીઓના મન અને ચારિત્ર્યનું ઘડતર કરવા માટે પોતાનું જીવન સમર્પિત કરે છે. તેમનું કાર્ય માત્ર પાઠ ભણાવવા પૂરતું સીમિત નથી—તેમાં માર્ગદર્શન આપવું, સંશોધનનું નિર્દેશન કરવું, વિવેચનાત્મક વિચારસરણી કેળવવી અને સમાજની પ્રગતિમાં ફાળો આપતા મૂલ્યોનું સિંચન કરવાનો સમાવેશ થાય છે. તેમ છતાં, ઘણા સંદર્ભોમાં, તેઓને આપવામાં આવતું વળતર અને માન-સન્માન તેમના યોગદાનના મહત્વને ખરેખર પ્રતિબિંબિત કરતું નથી. જ્યારે કેળવણીકારો સાથે ગૌરવપૂર્ણ વ્યવહાર કરવામાં આવતો નથી અથવા આદરણીય મહેનતાણું આપવામાં આવતું નથી, ત્યારે તે જ્ઞાન પ્રત્યે દેશના મૂલ્યને ઘટાડે છે અને જેમના પર દેશની બૌદ્ધિક મૂડીના નિર્માણની

જવાબદારી સોંપવામાં આવી છે તેમની પ્રેરણાને નબળી પાડે છે. વાજબી મહેનતાણું અને ગૌરવપૂર્ણ વ્યવહાર સુનિશ્ચિત કરીને, અમે તેમની ભૂમિકાના મહત્વને સમર્થન આપીએ છીએ અને ગુણવત્તાયુક્ત શિક્ષણ, નવીનતા અને યુવાનોના ઉજ્જવળ ભવિષ્ય પ્રત્યે રાષ્ટ્રની પ્રતિબદ્ધતાને પુનઃપુષ્ટ કરીએ છીએ.

૫. જાહેર કાર્યક્રમોમાં માત્ર ગુરુબ્રહ્મા ગુરુવિષ્ણુ ગુરુદેવો મહેશ્વર:² નું રટણ કરતા રહેવું પૂરતું નથી. જો આપણે આ ઘોષણામાં માનતા હોઈએ, તો રાષ્ટ્ર તેના શિક્ષકો સાથે જે રીતે વ્યવહાર કરે છે તેમાં તે પ્રતિબિંબિત થવું જ જોઈએ.

૬. અમે સૌપ્રથમ તારીખ ૧૪.૦૨.૨૦૨૩ ના ડિવિઝન બેન્ચના ચુકાદા સામે રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરાયેલી અપીલો પર વિચારણા કરીશું, ત્યારબાદ, અમે કરાર આધારિત નિમાયેલા આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો દ્વારા દાખલ કરાયેલ અપીલો હાથ પર લઈશું.

બાબત: ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલો – ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય વિરુદ્ધ ગોહેલ વિશાલ છગનભાઈ અને અન્ય માં. આ નિર્ણય એસએલપી (સી) (ડાયરી નં.)- ૨૬૭૩૬/૨૦૨૪, એસએલપી (સી) (ડાયરી નં.)- ૨૬૭૮૪/૨૦૨૪ અને એસએલપી (સી) (ડાયરી નં.)- ૨૬૮૪૩/૨૦૨૪ માંથી ઉદ્ભવતી સિવિલ અપીલોનો પણ નિકાલ કરશે.

૭. આપણે આપણા શિક્ષકો સાથે જે રીતે વ્યવહાર કરીએ છીએ તે અંગે અમને ગંભીર ચિંતા છે. તેઓ આપણી ભાવી પેઢીઓને શિક્ષિત કરે છે, તેમને જરૂરી

2 ગુરુબ્રહ્મા ગુરુવિષ્ણુ: ગુરુદેવો મહેશ્વર:| ગુરુ: સાક્ષાત્ પરબ્રહ્મ તસ્મૈ શ્રી ગુરવે નમઃ||

લાયકાત અને નિપુણતા પ્રાપ્ત કરવા સક્ષમ બનાવે છે. સામાવાળાઓ ગુજરાત રાજ્યની વિવિધ સરકારી એન્જિનિયરિંગ કોલેજો અને અન્ય સંસ્થાઓમાં અધ્યાપન કાર્ય કરી રહ્યા છે. ઓલ-ઇન્ડિયા કાઉન્સિલ ફોર ટેકનિકલ એજ્યુકેશન (એ.આઈ.સી.ટી.ઈ.) એ જાહેરાત કરી છે કે આ વ્યાખ્યાતાઓને આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસર તરીકે પુનઃનામકરણ કરવા જોઈએ. આ અપીલોના નિકાલ માટે જેટલી સુસંગત છે તેટલી તેમની હકીકત નીચે મુજબ છે: -

૮. ગુજરાત રાજ્ય રજૂઆત કરે છે કે સરકારી એન્જિનિયરિંગ અને પોલિટેકનિક કોલેજોમાં નોંધપાત્ર સંખ્યામાં જગ્યાઓ લાંબા સમય સુધી ખાલી રહી હતી, જેમાં કેટલીક જગ્યાઓ ૨૦ વર્ષથી વધુ સમયથી ભરાયા વિનાની હોવાનું જણાવવામાં આવ્યું છે. એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે ૨૦૦૮ ના એક ઠરાવ દ્વારા, તદર્થ (એડ-હોક) ધોરણે આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરોની નિમણૂક કરવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો, અને આ નિર્ણયને પગલે મોટી સંખ્યામાં આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરોની તદર્થ ધોરણે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. તે જ વર્ષે, જ્યારે એ.આઈ.સી.ટી.ઈ. એ વધારાની બેઠકો મંજૂર કરી, ત્યારે સરકારે ૧૨.૦૯.૨૦૦૮ ના રોજ વધુ એક ઠરાવ પસાર કરીને વ્યાખ્યાતાઓની ૧૫૬ જગ્યાઓ મંજૂર કરી અને ત્યારે એવો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો કે સદર જગ્યાઓ કરાર આધારિત ભરવી જોઈએ. તેથી, સપ્ટેમ્બર ૨૦૦૯ માં એક જાહેરાત બહાર પાડવામાં આવી હતી અને એવી અધિસૂચના આપવામાં આવી હતી કે પસંદગી ગુણવત્તા (મેરિટ) ના આધારે કરવામાં આવશે, જે લાયકાત પરીક્ષામાં પ્રથમ વર્ગ મેળવનાર ઉમેદવારો પૂરતી મર્યાદિત રહેશે.

૯. સામાવાળાઓની રાજ્યની વિવિધ સરકારી એન્જિનિયરિંગ અને પોલિટેકનિક કોલેજોમાં આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસર તરીકે કરાર આધારિત નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. આ અપીલોમાં, અમે સમાન ફરજો અને કાર્યો બજાવતા આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો સાથે વેતનમાં સમાનતા માટેના તેમના દાવા સાથે સંબંધિત છીએ.

૧૦. ન્યાયિક ચકાસણીની શરૂઆત ૨૦૧૫ માં આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરોના બે જૂથો દ્વારા રિટ અરજીઓ દાખલ કરવા સાથે થઈ હતી. એક એવા કે જેઓની તદર્થ (એડ-હોક) ધોરણે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી અને બીજા એવા કે જેમની સામાવાળાઓની જેમ કરાર આધારિત નિમણૂક કરવામાં આવી હતી.

૧૧. તદર્થ ધોરણે નિમાયેલા આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરોએ ૦૮.૦૫.૨૦૦૮ પહેલાં તદર્થ ધોરણે નિમાયેલા લોકો સાથે વેતનની સમાનતા માંગી હતી. તેઓએ એવી દલીલ કરી હતી કે ૦૮.૦૫.૨૦૦૮ પહેલાં નિમાયેલા તદર્થ વ્યાખ્યાતાઓ નિયમિત રીતે નિમાયેલા આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો સાથે લગભગ સમાનતા સાથે મોટી સંખ્યામાં લાભો મેળવી રહ્યા હતા અને ૦૮.૦૫.૨૦૦૮ પહેલાં અને તે પછી નિમાયેલા લોકોના આધારે તદર્થ આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરોમાં પેટા-વર્ગીકરણ ઊભું કરવાનું કોઈ વાજબીપણું નહોતું. આ કેસોનો નિર્ણય આચાર્ય માધવી ભાવિન અને અન્ય વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય ના ડિવિઝન બેન્ચના ચુકાદામાં કરવામાં આવ્યો હતો.

૧૨. રિટ અરજીઓનું બીજું જૂથ એ સામાવાળાઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું જેઓની કરાર આધારિત નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. તેમના કેસોનો

નિર્ણય ગુજરાત રાજ્ય વિરુદ્ધ ગોહેલ વિશાલ છગનભાઈ ના ડિવિઝન બેન્ચના ચુકાદામાં કરવામાં આવ્યો છે.

૧૩. ડિવિઝન બેન્ચના બંને ચુકાદાઓનો નિર્ણય હાઈકોર્ટના વિજ્ઞાન સિંગલ જજના નિર્ણયમાંથી ઉદ્ભવે છે જેમણે તદર્થ આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો તેમજ કરાર આધારિત આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો માટે સંયુક્ત સુનાવણી હાથ ધરી હતી. તારીખ ૦૭.૦૮.૨૦૧૬ ના પોતાના ચુકાદા દ્વારા, સિંગલ જજે તદર્થ આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરોની અરજ આંશિક રીતે મંજૂર કરી હતી અને નિર્દેશ આપ્યો હતો કે તેઓ ૨૦.૦૫.૨૦૦૮ પહેલાં નિમાયેલા તદર્થ વ્યાખ્યાતાઓ સાથે વેતનની સમાનતા ધરાવશે. જ્યાં સુધી કરાર આધારિત નિમાયેલા આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરોનો સંબંધ છે, ત્યાં એવો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો કે તેઓ આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરોના લઘુત્તમ પગાર ધોરણ માટે હકદાર રહેશે. બંને કિસ્સાઓમાં, સિંગલ જજે પરિણામી એરિયર્સ (ચડત લેણાં) વર્ષ ૨૦૧૫ થી મર્યાદિત કર્યા હતા. ચુકાદાનો સુસંગત ભાગ નીચે મુજબ છે:

“૬. એવું પણ જણાય છે કે કેટલીક રિટ અરજદારોની નિમણૂક કરાર આધારિત એટલે કે ડિપ્લોમા કોલેજોનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી રૂ. ૨૫,૦૦૦/- અને ડિગ્રી કોલેજો માટે રૂ. ૩૦,૦૦૦/- ના નિયત પગાર પર કરવામાં આવી છે.

(...)

૬૫. પરિણામે, તમામ રિટ અરજીઓ આંશિક રીતે સફળ થાય છે. રાજ્યને નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે મે ૨૦૦૮ પછી નિમાયેલા તદર્થ

વ્યાખ્યાતાઓને મે ૨૦૦૮ પહેલાં નિમાયેલા તદર્થ વ્યાખ્યાતાઓ સમકક્ષ મૂકવામાં આવે. મે ૨૦૦૮ પછી નિમાયેલા તદર્થ વ્યાખ્યાતાઓને મે ૨૦૦૮ પહેલાં નિમાયેલા તદર્થ વ્યાખ્યાતાઓ દ્વારા મેળવવામાં આવતા પગાર અને અન્ય ભથ્થાંની સમકક્ષ ચૂકવણી કરવામાં આવશે. આવા લાભો તેઓને જાન્યુઆરી ૨૦૧૫ થી અમલમાં આવે તે રીતે આપવામાં આવશે. એવો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે કરાર આધારિત વ્યાખ્યાતાઓને જાન્યુઆરી ૨૦૧૫ થી અમલમાં આવે તે રીતે વ્યાખ્યાતાના પદ સંબંધિત તમામ અન્ય ભથ્થાં સાથે લઘુત્તમ પગાર ધોરણ ચૂકવવામાં આવશે.”

(ભારપૂર્વક જણાવેલ)

૧૪. જ્યાં સુધી તદર્થ આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરોના કેસમાં નિર્ણયનો સંબંધ છે, રાજ્યે હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચ સમક્ષ એલપીએ ૧૩૫૯/૨૦૧૭ દાખલ કરી હતી. તેવી જ રીતે, તદર્થ આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરોએ પોતે પણ ડિવિઝન બેન્ચ સમક્ષ એલપીએ દાખલ કરી હતી. હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે તદર્થ આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરોને વેતનની સમાનતા આપવા સામે રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરાયેલ અપીલ સાંભળી હતી અને આચાર્ય માધવી (ઉપરોક્ત) માં તારીખ ૨૪.૦૧.૨૦૧૮ ના પોતાના ચુકાદા દ્વારા સિંગલ જજના નિર્ણયને સામાન્ય ફેરફાર સાથે સમર્થન આપ્યું હતું કે તદર્થ આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો પોતાની રિટ અરજીઓ દાખલ કર્યાના અગાઉના ૩ વર્ષથી ૮% ના દરે એરિયર્સ મેળવવા માટે હકદાર રહેશે. ડિવિઝન બેન્ચના ચુકાદાનો સુસંગત ભાગ નીચે મુજબ ટાંકવામાં આવ્યો છે:

“[૮.૦] ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને અને ઉપર જણાવેલ કારણોસર, અપીલકર્તા – મૂળ સામાવાળા – રાજ્ય સત્તાવાળાઓ દ્વારા

દાખલ કરવામાં આવેલી લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૧૩૫૪/૨૦૧૭, ૧૩૫૯/૨૦૧૭ અને ૨૧૪૮/૨૦૧૭ રદ થવાને પાત્ર છે અને તે મુજબ રદ કરવામાં આવે છે. સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૮૧૫૨/૨૦૧૫ ના મૂળ અરજદારો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૮૧૫૨/૨૦૧૫ માં લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૧૧૮૪/૨૦૧૭ આથી આંશિક રીતે મંજૂર કરવામાં આવે છે અને સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૮૧૫૨/૨૦૧૫ માં વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને હુકમ એ હદે સુધારવામાં આવે છે કે મૂળ અરજદારો મે ૨૦૦૮ પહેલાં નિમાયેલા તદર્થ વ્યાખ્યાતાઓ સાથે સમકક્ષ પગાર અને અન્ય લાભો મેળવવા હકદાર રહેશે અને તેઓને અરજી દાખલ કર્યાના અગાઉના છેલ્લા ૩ વર્ષથી એટલે કે ૨૦૧૨ થી આગળ આવા લાભો આપવામાં આવશે. કોઈ ખર્ચ નહીં.”

(ભારપૂર્વક જણાવેલ)

૧૫. આચાર્ય માધવી (ઉપરોક્ત) માં ડિવિઝન બેન્ચના ઉપર સંદર્ભિત ચુકાદા સામે રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરાયેલ સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન આ કોર્ટ દ્વારા ૧૪.૧૨.૨૦૧૮ ના રોજ રદ કરવામાં આવી હતી.

૧૬. બીજી બાજુ, અહીંના સામાવાળા કરાર આધારિત આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો સામે રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરાયેલ અપીલોમાં, ગુજરાત રાજ્ય વિરુદ્ધ ગોહેલ વિશાલ છગનભાઈ માં હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે વાદગ્રસ્ત હુકમ દ્વારા અપીલો રદ કરી હતી. રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરાયેલ પુનર્વિચાર અરજીઓ (રિવ્યુ પિટિશન્સ) પણ ૨૨.૦૩.૨૦૨૪ ના રોજ રદ કરવામાં આવી હતી. આમ, રાજ્ય આ સિવિલ અપીલોમાં અમારી સમક્ષ ઉપસ્થિત છે.

૧૭. અમારી સમક્ષની દલીલ હાઈકોર્ટના સિંગલ જજ અથવા તો ડિવિઝન બેન્ચ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવી હતી તેનાથી અલગ નથી. રાજ્યે રજૂઆત કરી હતી કે અપીલકર્તાઓની નિમણૂક કરાર આધારિત કરવામાં આવી હતી, અને તેથી તેમના નિયમો અને શરતો કરાર દ્વારા સંચાલિત હોવા જોઈએ. તેઓએ ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે પસંદગી પ્રક્રિયા તેમજ નિમણૂકનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટપણે અલગ છે અને તેથી, તદર્થ કર્મચારીઓ સાથે સમાનતાનો દાવો, નિયમિત રીતે નિમાયેલા આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરોની વાત તો દૂર રહી, અસ્વીકાર્ય છે. કોઈપણ સંજોગોમાં, તેઓએ રજૂઆત કરી હતી કે એકવાર કરારના આધારે નિમણૂક થયા પછી, વિદ્વાન સિંગલ જજ તેમજ ડિવિઝન બેન્ચ તેઓને આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરોના લઘુત્તમ ધોરણના દરે પગાર અને ભથ્થાં આપી શક્યા ન હોત. રાજ્યને રિટ અરજીઓ દાખલ કર્યાના અગાઉના છેલ્લા ત્રણ વર્ષથી ૮% ના દરે એરિયર્સની ચૂકવણી સામે પણ વાંધો છે.

૧૮. **વિશ્લેષણ:** સમાનતા માટેના વાજબી દાવા કરતાં પણ વધુ, એ જોવાનું ખૂબ જ ચિંતાજનક છે કે આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરનું પદ ધરાવતા વ્યાખ્યાતાઓ લગભગ બે દાયકાથી આટલા ઓછા પગાર પર કેવી રીતે જીવી રહ્યા છે અને તેમને ચૂકવણી કરવામાં આવે છે. અમને જાણ કરવામાં આવી છે કે, ૨૦૨૦ મંજૂર જગ્યાઓમાંથી, માત્ર ૬૨૩ જગ્યાઓ નિયમિત રીતે નિમાયેલા કર્મચારીઓ દ્વારા ભરવામાં આવી હતી. આ અછતને પહોંચી વળવા અને શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓની સાતત્યતા સુનિશ્ચિત કરવા માટે, રાજ્ય સરકારે તદર્થ અને કરાર આધારિત નિમણૂકોનો આશરો લીધો છે. જ્યારે ૧૫૮ જગ્યાઓ તદર્થ નિમણૂકો દ્વારા ભરવામાં આવી

હતી, ત્યારે ૯૦૨ જગ્યાઓ કરાર આધારિત ભરવામાં આવી હતી. આ પગલાથી ૭૩૭ જગ્યાઓ ખાલી રહી ગઈ, અને આ સંખ્યા વાસ્તવમાં આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરોની પરપ નવી જગ્યાઓ અને વ્યાખ્યાતાઓની ૩૪૭ જગ્યાઓ મંજૂર થવા સાથે વધી ગઈ. મોટી સંખ્યામાં મંજૂર જગ્યાઓ ખાલી રહેવા સાથે, રાજ્ય સરકાર તદ્દર્થ અને કરાર આધારિત નિમણૂકો કરવાનું ચાલુ રાખે છે.

૧૯. કરાર આધારિત નિમાયેલા સામાવાળાઓને સિંગલ જજ દ્વારા તેઓને આપવામાં આવેલી રાહત મેળવવા માટે હકદાર રહેશે નહીં તેવી રાજ્યની દલીલના સંબંધમાં, ડિવિઝન બેન્ચે અવલોકન કર્યું હતું કે:

“૨૪....અમે નોંધીએ છીએ કે હાલના સામાવાળાઓ કરાર આધારિત નિમણૂક પામેલા હોવા છતાં વ્યાખ્યાતાઓના પદ પર નિમણૂક મેળવવા માટે સમાન રીતે પાત્ર અને લાયકાત ધરાવે છે. શિક્ષણ વિભાગ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા તારીખ ૨૦.૦૫.૨૦૦૮ ના સરકારી ઠરાવ અનુસાર રચવામાં આવેલી પસંદગી સમિતિની રચના કરીને રાજ્ય વિભાગ દ્વારા અપનાવવામાં આવેલી ખુલ્લી પસંદગી પ્રક્રિયા દ્વારા તેઓની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. આ પસંદગી સમિતિમાં ટેકનિકલ શિક્ષણ નિયામક (અધ્યક્ષ), એન્જિનિયરિંગ/પોલિટેકનિક/ફાર્મસી કોલેજના પ્રિન્સિપાલ (સભ્ય), વિષય નિષ્ણાત (સભ્ય) અને જોઈન્ટ ડાયરેક્ટર ટેકનિકલ શિક્ષણનો સમાવેશ થતો હતો. વાસ્તવમાં, મંજૂર થયેલી ખાલી જગ્યાઓ પર અરજીઓ મંગાવતી જાહેરાતો પ્રકાશિત કરવામાં આવી હતી, પાત્ર ઉમેદવારોની અરજીઓ સ્વીકારવામાં આવી હતી, લેખિત પરીક્ષાઓ યોજવામાં આવી હતી, લાયક ઉમેદવારોને ઈન્ટરવ્યુ માટે બોલાવવામાં આવ્યા હતા અને ગુણવત્તાયુક્ત ઉમેદવારોની યાદી જાહેર કરવામાં આવી હતી તથા નિમણૂક હુકમો જારી કરવામાં આવ્યા હતા. આમ, સંબંધિત

સમયે પ્રવર્તમાન વૈધાનિક ભરતી નિયમો અનુસાર રિટ અરજદારો જરૂરી લાયકાત ધરાવતા હોવા અંગે કોઈ વિવાદ હોઈ શકે નહીં...”

૨૦. વાસ્તવમાં, રાજ્યે અમારી સમક્ષ એવી દલીલ પણ કરી નથી કે સામાવાળાઓ નિયમિત રીતે નિમાયેલા આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો અથવા તદર્થ આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો કરતાં અલગ ફરજો અને કાર્યો બજાવે છે. આ સંદર્ભમાં જ હાઇકોર્ટે એવું ઠેરવીને રાજ્યની અપીલ રદ કરી હતી કે:

“૨૪. ...શ્રી પૂજારા દ્વારા યોગ્ય રીતે નિર્દેશ કરવામાં આવ્યો છે તેમ, તેઓ એ જ જવાબદારીઓ નિભાવી રહ્યા છે, એ જ વિદ્યાર્થીઓને ભણાવી રહ્યા છે, એ જ સરકારી એન્જિનિયરિંગ કોલેજો અને પોલિટેકનિકોમાં ભણાવી રહ્યા છે. રાજ્ય દ્વારા તેમના કામમાં કોઈ કાર્યાત્મક તફાવત દર્શાવવામાં આવ્યો નથી. તેથી, અમારા મતે રાજ્ય દ્વારા તેમની પહેલાં નિમાયેલા તદર્થ વ્યાખ્યાતાઓની સરખામણીમાં કોઈ ભેદભાવપૂર્ણ વ્યવહાર કરવો જોઈતો નહોતો. આવા સંજોગોમાં ‘સમાન કામ માટે સમાન વેતન’ નો સિદ્ધાંત લાગુ પડશે.”

૨૧. રાજ્યની વધુ દલીલ એવી છે કે, સામાવાળાઓ પગાર ધોરણના લઘુત્તમ વેતન માટે હકદાર છે તેમ માની લઈએ તો પણ તેઓ રિટ અરજી દાખલ કર્યાના અગાઉના ૩ વર્ષથી એરિયર્સ મેળવવા માટે હકદાર રહેશે નહીં. આચાર્ય માધવી (ઉપરોક્ત) માં ડિવિઝન બેન્ચના નિર્ણય સામેની અપીલમાં રાજ્ય દ્વારા આ જ મુદ્દો ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો. આ કોર્ટે તેને યોગ્ય રીતે જ ધ્યાનમાં લીધો અને ફગાવી દીધો, કારણ કે સદર નિર્ણય શિવદાસ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા

અને અન્ય^૩ માં આ કોર્ટ દ્વારા નિર્ધારિત સિદ્ધાંત પર આધારિત છે. વાદગ્રસ્ત હુકમે આચાર્ય માધવી (ઉપરોક્ત) ના નિર્ણયનું પાલન કર્યું હતું, અને સદર ચુકાદો આ કોર્ટ દ્વારા સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન રદ થવાથી અંતિમતા પામ્યો છે. છેલ્લી રજૂઆત સામાવાળાને ચૂકવવાપાત્ર ૮% વ્યાજ સંબંધિત છે. આચાર્ય માધવી (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં આ જ રજૂઆત ઉઠાવવામાં આવી હોવા, નક્કી કરવામાં આવી હોવા અને ફગાવી દેવામાં આવી હોવાને ધ્યાનમાં રાખીને આ રજૂઆત પણ ફગાવી દેવી જ જોઈએ. વ્યાજ એ પુનઃસ્થાપન રાહતનું તાર્કિક પરિણામ હોવાથી, સદર સ્થિતિની સમીક્ષા કરવાનું અમને કોઈ કારણ જણાતું નથી.

૨૨. સભા શંકર દુબે વિરુદ્ધ ડિવિઝનલ ફોરેસ્ટ ઓફિસર,^૪ માં નિયમિત કરવાના દાવા અને વેતનમાં સમાનતા વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરતી વખતે, આ કોર્ટે સમાન કામ માટે સમાન વેતનના બંધારણીય સિદ્ધાંતને સમર્થન આપ્યું અને ઠેરવ્યું કે:

“૧૨. જગજીત સિંહ [સ્ટેટ ઓફ પંજાબ વિરુદ્ધ જગજીત સિંહ] ના ચુકાદાને ધ્યાનમાં રાખીને, હાઈકોર્ટના એ અભિપ્રાયને માન્ય રાખવામાં અમે અસમર્થ છીએ કે અહીંના અપીલકર્તાઓ પગાર ધોરણનું લઘુત્તમ વેતન મેળવવા હકદાર નથી. અપીલકર્તાઓની સેવાઓના નિયમિતકરણ સંબંધિત અધિકારો અંગે નિર્ણય આપવાનું અમને કહેવામાં આવ્યું નથી.

૩ એ.આઈ.આર. ૨૦૦૭ એસ.સી. ૧૩૩૦.

૪ (૨૦૧૯) ૧૨ એસ.સી.સી. ૨૯૭.

૫ (૨૦૧૭) ૧ એસ.સી.સી. ૧૪૮.

અમે ફક્ત શરૂઆતમાં પુત્તી લાલ [સ્ટેટ ઓફ યુ.પી. વિરુદ્ધ પુત્તી લાલ ⁶] માં આ કોર્ટ દ્વારા નિર્ધારિત સિદ્ધાંત સાથે સંબંધિત છીએ, જે અપીલકર્તાઓ જેવી જ સ્થિતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓ સાથે સંબંધિત છે અને ત્યારબાદ જગજીત સિંહ [સ્ટેટ ઓફ પંજાબ વિરુદ્ધ જગજીત સિંહ] માં પુષ્ટિ કરવામાં આવી છે કે, કામચલાઉ કર્મચારીઓ જ્યાં સુધી સેવામાં ચાલુ રહે ત્યાં સુધી પગાર ધોરણના લઘુત્તમ વેતન માટે હકદાર છે.”

(ભારપૂર્વક જણાવેલ)

૨૩. આ કારણોસર, ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરાયેલી અપીલો નિષ્ફળ જવી જ જોઈએ. તે મુજબ તારીખ ૧૪.૦૨.૨૦૨૩ અને ૨૨.૦૩.૨૦૨૪ ના હાઈકોર્ટના ચુકાદામાંથી ઉદ્ભવતી સિવિલ અપીલો રદ કરવામાં આવે છે.

બાબત: શાહ સમીર ભરતભાઈ અને અન્ય વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય એટલે કે એસએલપી (સી) નં. ૧૩૪૭/૨૦૨૪ માં કરાર આધારિત નિમાયેલા આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો દ્વારા કરવામાં આવેલી અપીલો. આ નિર્ણય એસએલપી (સી) નં. ૬૫૨૩/૨૦૨૪ માંથી ઉદ્ભવતી સિવિલ અપીલનો પણ નિકાલ કરશે.

૨૪. આ અપીલો એક રીતે હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચના બે મુખ્ય નિર્ણયોનો આગળનો ભાગ છે જે સ્પેશિયલ લીવ પિટિશનો રદ થવા સાથે અંતિમતા પામ્યા છે. કરાર આધારિત આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસર તરીકે કામ કરતા અપીલકર્તાઓનું જીવન અગાઉના પ્રકરણમાં ચકાસાયેલા તેમના સાથીદારો જેવું જ રહ્યું છે. અહીં પણ, કરાર દ્વારા મંજૂર જગ્યાઓ પર નિમણૂક માટેના સરકારી ઠરાવના આધારે બહાર

6 (૨૦૦૬) ૯ એસ.સી.સી. ૩૩૭.

પાડવામાં આવેલી તારીખ ૨૭.૦૮.૨૦૧૨ અને ૨૦.૦૨.૨૦૧૩ ની જાહેરાતો અનુસાર અપીલકર્તાઓની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. અપીલકર્તાઓએ અરજી કરી હતી અને તેઓ ગુણવત્તા (મેરિટ) ના આધારે પસંદગી પામ્યા હતા અને સરકારી એન્જિનિયરિંગ કોલેજોમાં આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસર (વર્ગ ૨) તરીકે નિમણૂક પામ્યા હતા.

૨૫. અમે પહેલેથી જ નિર્દેશ કર્યો છે કે સમાન સ્થિતિ ધરાવતા કરાર આધારિત આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરોએ, ગુજરાત રાજ્ય વિરુદ્ધ ગોહેલ વિશાલ છગનભાઈ અને અન્ય ના કેસમાં, તદર્થ અથવા નિયમિત રીતે નિમાયેલા કર્મચારીઓ સાથે વેતનની સમાનતા માંગીને હાઈકોર્ટ સમક્ષ રિટ અરજીઓ દાખલ કરી હતી. તેવી જ રીતે, તદર્થ આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરોના વધુ એક જૂથે આચાર્ય માધવી ભાવિન અને અન્ય વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય માં ૦૮.૦૫.૨૦૦૮ પહેલાં તદર્થ ધોરણે નિમાયેલા લોકો સાથે વેતનની સમાનતા માંગીને કાર્યવાહી શરૂ કરી હતી. તે રિટ અરજીઓ વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા તારીખ ૦૭.૦૮.૨૦૧૬ ના સંયુક્ત હુકમથી મંજૂર કરવામાં આવી હતી, જેમાં ૦૮.૦૫.૨૦૦૮ પછી નિમાયેલા તદર્થ આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો સાથે સદર તારીખ પહેલાં નિમાયેલા લોકો સાથે સમાન વ્યવહાર કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો. તેવી જ રીતે, વિદ્વાન સિંગલ જજે એવો પણ નિર્દેશ આપ્યો હતો કે કરાર આધારિત નિમાયેલા આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરોને આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો માટે નિર્ધારિત લઘુત્તમ પગાર ધોરણ મળવું આવશ્યક છે.

૨૬. અમે એ પણ નિર્દેશ કર્યો છે કે સિંગલ જજના નિર્ણય સામે રાજ્યના પડકારને ફગાવી દેવામાં આવ્યો હતો, અને તેનું પરિણામ આચાર્ય માધવી (ઉપરોક્ત) અને ગોહેલ વિશાલ છગનભાઈ (ઉપરોક્ત) માં ડિવિઝન બેન્ચના નિર્ણયોમાં આવ્યું હતું, જેમાં એરિયર્સ અને વ્યાજ મેળવવાની તારીખ સંબંધિત સામાન્ય ફેરફાર કરવામાં આવ્યો હતો. આ કોર્ટ દ્વારા સ્પેશિયલ લીવ પિટિશનો રદ થવા સાથે આ ચુકાદાઓએ અંતિમતા પ્રાપ્ત કરી છે.

૨૭. અપીલકર્તાઓએ ૨૦૧૮ માં નિયમિત અથવા તદર્થ આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો સાથે સમાનતાની માંગણી કરતી રિટ અરજીઓ એ કારણોસર દાખલ કરી હતી કે કરાર આધારિત કર્મચારીઓ તરીકે તેઓ સમાન ફરજો બજાવે છે અને સમાન કાર્યો કરે છે. વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા તારીખ ૦૫.૦૭.૨૦૨૩ ના તેમના હુકમથી રિટ અરજીઓ મંજૂર કરવામાં આવી હતી. જો કે, વિદ્વાન સિંગલ જજે એવો નિર્દેશ આપીને સંપૂર્ણ રાહત આપી હતી કે અપીલકર્તાઓને નિયમિત રીતે નિમાયેલા આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો સમકક્ષ પગાર ધોરણ અને અન્ય લાભો મળવા જોઈએ. વિદ્વાન સિંગલ જજે પ્રારંભિક નિમણૂકની તારીખથી નિયમિત રીતે નિમાયેલા આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો સમકક્ષ વાર્ષિક ઇન્ક્રીમેન્ટ (ઇજાફા) અને અન્ય લાભો પણ મંજૂર કર્યા હતા.

૨૮. રાજ્યે ડિવિઝન બેન્ચ સમક્ષ લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ દાખલ કરી, એવી દલીલ કરી કે સિંગલ જજ અગાઉના જૂથમાં આપવામાં આવેલી રાહત કરતાં વધુ રાહત આપી શક્યા ન હોત અને સમાનતાનો નિર્દેશ આપી શક્યા ન હોત, ખાસ કરીને

જ્યારે અપીલકર્તાઓની નિમણૂક કરાર આધારિત કરવામાં આવી હતી. વધુ મહત્વની વાત એ છે કે, રાજ્યે દલીલ કરી હતી કે સિંગલ જજ ગોહેલ વિશાલ છગનભાઈ (ઉપરોક્ત), આચાર્ય માધવી (ઉપરોક્ત) માં ડિવિઝન બેન્ચના નિર્ણયોથી બંધાયેલા હતા. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે આ નિર્ણયોમાં, ડિવિઝન બેન્ચે માત્ર આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરોનું લઘુત્તમ પગાર ધોરણ જ મંજૂર કર્યું હતું અને તેથી સિંગલ જજે બંધનકર્તા પૂર્વચુકાદાનું પાલન ન કરીને ગંભીર ભૂલ કરી હતી.

૨૯. અમારી સમક્ષના વાદગ્રસ્ત હુકમમાં અમે જોયું કે ડિવિઝન બેન્ચે ચુકાદાને સંપૂર્ણપણે ઉલટાવીને અને રિટ અરજીઓને સંપૂર્ણપણે રદ કરીને અન્ય અંતિમે જવાનું વલણ દાખવ્યું હતું. ડિવિઝન બેન્ચનો એવો મત હતો કે સિંગલ જજે બે પૂર્વચુકાદાઓ એટલે કે આચાર્ય માધવી (ઉપરોક્ત) અને ગોહેલ વિશાલ છગનભાઈ (ઉપરોક્ત) ના નિર્ણયોનું સરળતાથી પાલન કરીને કાયદાની શિસ્તનું પાલન કર્યું નથી. આ કારણોસર, ડિવિઝન બેન્ચને લાગ્યું કે સિંગલ જજનો ચુકાદો ટકી શકે તેમ નથી. વધુમાં, ડિવિઝન બેન્ચે બાબતના ગુણદોષમાં પ્રવેશ કર્યો અને પોતાના એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચી કે કરાર આધારિત નિમાયેલા આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો નિયમિત કર્મચારીઓ સાથે વેતનની સમાનતા માંગી શકતા નથી.

૩૦. એ હકીકત વિશે કોઈ શંકા નહોતી કે વિદ્વાન સિંગલ જજે આચાર્ય માધવી (ઉપરોક્ત) અને ગોહેલ વિશાલ છગનભાઈ (ઉપરોક્ત) ના નિર્ણયોનું પાલન કરવું

જોઈતું હતું. જો કે, સદર નિર્ણયોનું પાલન ન કરવાનું પરિણામ સિંગલ જજના નિર્ણયને રદબાતલ કરીને રિટ અરજીઓને સંપૂર્ણપણે રદ કરવાનું નથી. ડિવિઝન બેન્ચે સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરાયેલ હુકમ રદબાતલ કરવો જોઈતો હતો અને આચાર્ય માધવી (ઉપરોક્ત) અને ગોહેલ વિશાલ છગનભાઈ (ઉપરોક્ત) ના નિર્ણયો મુજબ રિટ અરજીઓનો નિકાલ કરવો જોઈતો હતો. નિર્ણિત કેસો અનુસાર રિટ અરજીઓનો નિકાલ કરવાનો કુદરતી માર્ગ ન અપનાવીને, ડિવિઝન બેન્ચ વિદ્વાન સિંગલ જજ જેવી જ ભૂલમાં સપડાઈ હતી. ડિવિઝન બેન્ચે એ જ કોર્ટની બે સમકક્ષ બેન્ચોના નિર્ણયોનું પાલન કરવું જોઈતું હતું.

૩૧. અપીલકર્તાઓ વેતનની સમાનતા માંગી રહ્યા હતા. કાયમી કરવા માટેની અરજ, મુકદ્દમાના અગાઉના તબક્કામાં કરવામાં આવી હોવા છતાં ક્યારેય સ્વીકારવામાં આવી નહોતી. વર્તમાન કેસની હકીકતો અત્યંત આઘાતજનક છે. ૨૦૧૧ થી ૨૦૨૫ દરમિયાન કરાર આધારિત નિમાયેલા આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો છેલ્લા બે દાયકાથી અત્યંત ઓછા માસિક મહેનતાણા પર કામ કરી રહ્યા છે. તેમના દ્વારા બજાવવામાં આવતી ફરજો અને કાર્યો અને નિયમિત અથવા તદર્થ ધોરણે નિમાયેલા તેમના સાથીદારો વચ્ચે કોઈ તફાવત દર્શાવતી કોઈ સામગ્રી ન હોવા છતાં, તેઓ માસિક રૂ. ૩૦,૦૦૦/- નો પગાર મેળવવાનું ચાલુ રાખે છે.

૩૨. અપીલકર્તાઓ તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલોએ અમને નિયમિત આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો, તદર્થ નિમણૂક પામેલાઓ અને સામાવાળાઓ જેવા કરાર

આધારિત નિમણૂક પામેલાઓ વચ્ચેનો તફાવત દર્શાવતો એક તુલનાત્મક ચાર્ટ આપ્યો છે:

ક્રમ	આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસર કેટેગરી	લઘુત્તમ શૈક્ષણિક લાયકાત	ભરતી	કામગીરીનું સ્વરૂપ	૨૦૧૨ કુલ પગાર (માસિક)	૨૦૨૫ કુલ પગાર (માસિક)
૧.	કરાર આધારિત (અહીંના અરજદારો)	એમ. ટેક.	મંજૂર જગ્યા સામે જાહેર જાહેરાત દ્વારા	સમાન કામગીરી (ગુજરાત રાજ્યની સરકારી એન્જિનિયરિંગ કોલેજોમાં એન્જિનિયરિંગના વિદ્યાર્થીઓ ને ભણાવવું અને પ્રસંગોપાત વહીવટી કાર્ય.)	રૂ. ૩૦,૦૦૦/-	રૂ. ૩૦,૦૦૦/-
૨.	તદર્થ (એડ-હોક) (૨૦૦૮-પછી)	બી. ટેક.	-	-	રૂ. ૩૪,૦૦૦/- (આશરે)	રૂ. ૧,૧૬,૦૦૦ /- (આશરે)
૩.	નિયમિત (૨૦૦૮-પછી)	એમ. ટેક.	-	-	રૂ. ૪૦,૪૧૨/- (આશરે)	રૂ. ૧,૩૬,૮૫૨ /- (આશરે)

૩૩. આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો માસિક રૂ. ૩૦,૦૦૦/- નું મહેનતાણું મેળવી રહ્યા છે તે ચિંતાજનક છે. રાજ્ય આમુદ્ધો હાથ પર લે અને તેઓ જે કાર્યો બજાવે છે તેના આધારે પગાર માળખાને તર્કસંગત બનાવે તે યોગ્ય સમય છે. હાલ પૂરતું અમે તે કેસોની જેમ જ અપીલકર્તાઓને સમાન રાહત આપવા માટે આચાર્ય માધવી (ઉપરોક્ત) અને ગોહેલ વિશાલ છગનભાઈ (ઉપરોક્ત) માં ગુજરાત હાઈકોર્ટના નિર્ણયોનું પાલન કર્યું છે. લાંબા સમયથી તેમની સતત સેવાને ધ્યાનમાં રાખીને અપીલકર્તાઓ અને સમાન સ્થિતિ ધરાવતા આવા આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો માટે

હાઈકોર્ટ સમક્ષ પોતાના ઉપાયો મેળવવાનું અમે મુક્ત રાખીએ છીએ. હાઈકોર્ટ તે અંગે વિચારણા કરવાની છે અને કાયદા અનુસાર હુકમો પસાર કરવાના છે.

૩૪. ઉપર જણાવેલ કારણોસર, અમે અપીલો મંજૂર કરીએ છીએ અને તારીખ ૨૦.૧૨.૨૦૨૩ ના રોજ એલપીએ નં. ૧૩૭૧/૨૦૨૩ માં ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા તેમજ તારીખ ૦૫.૦૭.૨૦૨૩ ના રોજ આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૧૧૫૬૭/૨૦૧૮ માં સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ હાઈકોર્ટના ચુકાદા અને હુકમને રદબાતલ કરીએ છીએ. અપીલોને આંશિક રીતે મંજૂર કરતાં, અમે નિર્દેશ આપીએ છીએ કે કરાર આધારિત નિમાયેલા આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરો, આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરોને મળવાપાત્ર લઘુત્તમ પગાર ધોરણ માટે હકદાર રહેશે. રિટ અરજીઓ દાખલ કર્યાની તારીખના અગાઉના ત્રણ વર્ષથી ૮% ના દરે ગણતરી કરીને એરિયર્સ ચૂકવવામાં આવશે. આ નિર્દેશો સાથે અપીલો મંજૂર કરવામાં આવે છે.

કેસનું પરિણામ: અપીલોનો નિકાલ કરવામાં આવ્યો.

This is an AI-assisted translation.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.